

Jednota uplatňování vědeckotechnického rozvoje v ČSLA a neustálého zdokonalování její bojové pohotovosti

XVI. sjezd KSČ uložil ve všech oblastech národního hospodářství rychleji a důrazněji uplatňovat výsledky vědy a techniky a dosáhnout jejich větší účinnosti. Tento úkol podrobněji rozpracovalo 8. zasedání ÚV KSČ, které vytyčilo požadavek důsledněji využívat těchto výsledků a náročně realizovat v praxi přijaté plány a výsledky vědeckotechnického rozvoje, výrazně zkrátit cyklus — věda — technika — výroba — využití, dosáhnout vyšší kvality inovací výrobků a výrobních programů, výroby a technologií tak, aby řešení nezaostávala za potřebami rozvoje, aby se věda a technika stala osou, páteří plánovací a organizační činnosti, především s využitím vnitřních zdrojů a rezerv.

Úkoly, vytyčené na XVI. sjezdu a 8. zasedání ÚV KSČ k uplatňování požadavků vědeckotechnického rozvoje, jsou plně závazné i pro ČSLA, neboť vědeckotechnický rozvoj v podmínkách třídně rozděleného světa podstatnou měrou ovlivňuje i soudobé vojensktví. Je tomu tak proto, že tvořivé uplatnění poznatků vědy a techniky ve vojensktví je jedním ze základních předpokladů zabezpečení pevné a spolehlivé obrany. Plánovitá výstavba, zdokonalování výzbroje a vojenské techniky a všestranný rozvoj všech druhů vojsk, speciálních vojsk a služeb není myslitelný bez širokého uplatnění vědeckotechnického pokroku.

Kapitalistické státy, především USA, stále intenzivněji využívají vědy a technického pokroku k přípravě svých ozbrojených sil pro vedení války, s větší intenzitou vyrábějí a zavádějí do výzbroje ozbrojených sil dokonalejší a ničivější zbraně a bojovou techniku a snaží se získat početní a kvalitativní převahu nad vojenskými silami tábora socialismu.

Vojenské koalice vyspělých kapitalistických států mohou být poraženy pouze tehdy, budou-li armády členských států Varšavské smlouvy na stejné úrovni. Proto je potřebné usilovat o dosažení potřebných výsledků v oblasti vědy a techniky a tyto výsledky co nejrychleji uplatňovat v celé ČSLA. Proto vláda ČSSR, ačkoli vede spolu s ostatními vládami socialistických států úporný zápas o odzbrojení, nemůže nečinně přihlížet k růstu vojenské síly nepřítelů. Musí orientovat některé složky vědeckotechnického rozvoje na vojenskou oblast a tím zvyšovat účinnost a spolehlivost obrany ČSSR. Využívání vědy a techniky ve vojensktví se tak stává výrazem třídního boje, vojenská vědeckotechnická rovnováha se stává určujícím kritériem k udržení světového míru.

Všestranné a cílevědomé využití vědy a techniky ke zdokonalování ČSLA je v souladu s myšlenkami V. I. Lenina, že bez vědy není možné vybudovat moderní armádu. Proto ÚV KSČ dbá o to, aby se ČSLA

rozvíjela jako armáda vysoce moderní a měla vše, co potřebuje k zabezpečení obrany socialistické vlasti i k plnění internacionálních úkolů obrany zemí socialistického společenství. Generální tajemník ÚV KSČ a prezident ČSSR s. Gustáv Husák o tom na XVI. sjezdu KSČ řekl: „Mezi naše nejdůležitější úkoly patří upevňovat a zvyšovat obranyschopnost naší země. Budeme i nadále budovat ČSLA jako nedílnou součást ozbrojených sil Varšavské smlouvy. Nebudeme litovat sil a prostředků, aby naše armáda byla vysoce moderní armádou, bezmezně oddanou straně a lidu, schopnou společně se Sovětskou armádou a armádami Varšavské smlouvy uchránit mír a vymoženosti socialismu.“

Jestliže ČSLA nechce při tomto prudkém rozvoji všech oblastí vojenské vědy zůstat pozadu, ale naopak chce-li, aby byla na úrovni soudobých požadavků a mohla splnit spolu s armádami ostatních členských států Varšavské smlouvy své historické poslání, musí velitelé, náčelníci, političtí pracovníci a štáby věnovat velkou pozornost studiu a osvojování si výsledků vědeckotechnického pokroku a energicky je uvádět do praxe. Neustále zkoumat a zevšeobecňovat nejlepší zkušenosti z výcviku a výchovy, z rozvoje vojenského umění a techniky, dosahovat úspory materiálu, energie a pracovních sil při zabezpečování neustálého růstu vysoké bojové pohotovosti a tvořitě řešit nové problémy rozvoje armády.

Vědeckotechnický rozvoj není možné redukovat jen na otázky technické, technologické a výrobní, ale stává se rozhodujícím celoarmádním sociálně politickým faktorem. Je tomu tak proto, že vztahy mezi vojenskou politikou, vědou a socialistickou výstavbou (v tom i výstavbou ČSLA), se dostávají do popředí teoretické i praktické činnosti všech příslušníků ČSLA. Zvláště se to týká MNO, velitelů a štábů svazů a svazků, neboť organická jednota vědy a politiky je velmi důležitým principem uplatňování stranickosti řízení a vedení vojskům.

Vliv vědeckotechnického pokroku na vojenskou sílu každého státu a na bojeschopnost jeho ozbrojených sil je naprosto zřejmý. Dějiny dávají dostatek důkazů o tom, že výstavba ozbrojených sil byla vždy úzce spojena s vědeckotechnickým pokrokem. Tento princip zdůrazňoval ve svých dílech i V. I. Lenin, který k významným, určujícím činitelům bojové síly ozbrojených sil počítal především množství a kvalitu zbraní a bojové techniky. Ve své práci Pád Port Arturu napsal: „Žádná vytrvalost, žádná fyzická síla, žádná početnost a semknu-

tost masového boje nemohou poskytnout převahu v epoše rychlopalných lehkých zbraní, strojních pušek, složitých technických zařízení na lodích a rojnic v pozemních bitvách.“ Zdůrazňoval, že v soudobé válce nabývá na vrchu ten, kdo má mohutnou techniku, vysokou organizovanost a kázeň, lepší výzbroj.

Spojení výstavby ozbrojených sil s rozvojem vědy a techniky se stává v současné době stále těsnější a mnohostrannější. Tak např. výzkumy v oblasti jaderné fyziky umožnily vytvořit jaderné zbraně, které se staly rozhodujícím faktorem revolučních přeměn ve vojenství. Rychlý rozvoj matematiky a fyziky, zvláště takových oborů, jako je raketová dynamika a dynamika plynů, dále pak rozvoj metalurgie a chemie, vedl k výrobě jejich nosičů — raket. Na základě poznání matematiky, kybernetiky a elektroniky byly vytvořeny automatické systémy pro řízení zbraní a bojové techniky, moderní spojovací prostředky, radiolokační systémy a různá automatická a telemechanická zařízení. Úspěchy v chemii umožnily v širokém měřítku použít pro vojenskou techniku nové materiály a hmoty, vynikající velkou mechanickou pevností, odolností vůči teple a jiným velmi důležitým vlastnostem soudobých bojových prostředků, včetně neutronové pušky.

Konstrukcí vysoce výkonných reaktivních motorů byl vyřešen problém nadzvukové aerodynamiky a to umožnilo kvalitativní přezbrojení bojového letectva.

Jedna ze zvláštností soudobého vědeckotechnického rozvoje spočívá v tom, že vede k rychlému morálnímu zastarávání výzbroje a bojové techniky a také k jejich rychlejšímu obnovování. Bylo-li na počátku našeho století zapotřebí pro objev dokonalejší zbraně a k jejímu zavedení do armády dvacet, třicet i více let, pak nyní se tento proces v armádách největších států několikrát zrychlil. V průběhu několika posledních let se vystřídaly dvě až tři generace raket, obnovila se značná část parku bojových letounů, několikrát se změnily systémy protivzdušné raketové a radiolokační výzbroje a prostředky velení a spojení. Tato tendence se stává stále výraznější, nehledě na to, že při vytváření nových vzorů zbraní se stále zvětšuje rozsah vědecké a kkušebně konstrukční práce, zvyšuje se technická složitost zbraňových systémů a bojové techniky a ekonomické náklady na jejich výrobu.

Důležitá zvláštnost soudobého vědeckotechnického rozvoje spočívá i v tom, že se projevuje nejen v oblasti vytváření kvalitativně nové techniky, ale i ve zlepšování

bojových charakteristik existujících zbraní. Proto se velmi důležitým směrem vědeckotechnického rozvoje ve vojensství stala modernizace již zavedené bojové techniky. Při zavádění nové bojové techniky a modernizaci (inovaci) dosud používané bojové techniky existuje přímá souvislost, která spočívá v zachování a rozvíjení dobrých vlastností a parametrů starší techniky v technických prostředcích nového typu.

Konkrétním dokladem je vybavování ČSLA novou bojovou technikou, palebnými systémy, automatizovanými prostředky řízení a velení, prostředky spojení, průzkumu a dalšími systémy, které ve spojení s příslušníky ČSLA, kteří je obsluhují a využívají, zkvalitňují obsah komplexní bojové pohotovosti ČSLA.

Vystavbě moderní ČSLA věnuje vedení Komunistické strany Československa a vlády ČSSR všestrannou pozornost. Za bratrské pomoci Sovětského svazu a Sovětské armády podniká účinné kroky v tom, aby výzbroj, vybavení a organizační struktura ČSLA odpovídaly současným požadavkům na zabezpečení obrany naší socialistické vlasti a splnění jejího poslání v rámci armád členských států Varšavské smlouvy při obraně socialistických zemí a rozhodném zničení agresora.

Určujícím faktorem, který ovlivňuje úroveň technického vybavení naší armády, je stav naší ekonomiky. Závěry zasedání ÚV KSČ stanoví požadavky na zvýšení efektivity naší ekonomiky na základě všestranného využívání vědeckotechnického pokroku, zkvalitnění úrovně plánování a řízení na vědeckém základě, zvýšení hospodárnosti a upevňování státní disciplíny. Současný vědeckotechnický rozvoj vede k rychlému rozvoji výrobních sil, ke zvýšení efektivity výroby a vytváří příznivé perspektivy pro rozvoj všech odvětví národního hospodářství. Spolu s tím vytváří podmínky i pro modernizaci, zkvalitňování výzbroje a zvyšování bojové síly Československé lidové armády.

Zásady neustálého zkvalitňování technického vybavení ČSLA spočívají v zajišťování rovnoměrného rozvoje všech druhů vojsk, speciálních vojsk a služeb tak, aby byla zachována rovnováha s výzbrojí a technikou armád NATO při zachování priority rozvoje raketového vojska, moderních tanků, bojových vozidel, samohybného a reaktivního dělostřelectva, zbraňových protitankových a protiletadlových kompletů, letounů a bojových vrtulníků, munice a rozvoje systémů a prostředků velení.

Vševojskové svazky a útvary jsou vyzbrojovány moderními tanky, bojovými vozidly pěchoty a obrněnými transportéry.

Tato technika má mohutnou a údernou sílu, je vysoce pohyblivá, schopná překonávat z chodu různé terénní překážky, včetně vodních toků, poskytuje osádkám ochranu před účinky zbraní hromadného ničení. Systém velení je zdokonalován jeho postupnou automatizací.

U raketového vojska a dělostřelectva se zvyšuje dostřel, upřesňuje se navedení na cíl, rozšiřují se druhy hlavic s různým účinkem a zvyšuje se automatizace ovládání. U dělostřelectva dochází k postupné přeměně z tažené verze za samohybnou, zvyšuje se dostřel a manévrovost. U protitankových zbraní se novými protitankovými raketovými komplety a modernizací zavedených typů zvyšuje kvalita a účinnost boje s obrněnými cíli nepřítelů.

U ženijního vojska se zvyšuje kvalita a počet prostředků k překonávání vodních toků a zatarasených prostorů k zabezpečení rychlého tempa postupu vojsk.

U chemického vojska jsou zaváděny nové prostředky ochrany, účinnější prostředky speciální čistoty a automatizované systémy pro vyhodnocování úderů nepřítelů zbraní hromadného ničení.

U spojovacího vojska se zvyšuje výkon spojovacích prostředků (dosah, spolehlivost a utajení provozu). Do popředí vystupuje využití, kromě zdokonalení rádiového, radioreléového spojení, též troposférických a kosmických (družicových) systémů spojení.

Vojsko PVO pozemního vojska je vybavováno pohyblivými komplety protiletadlových raket, samohybným vícehlavňovým protiletadlovým dělostřelectvem, radiolokační technikou pro zjišťování vzdušných cílů a automatizovanými systémy pro řízení palby. Může vést úspěšně boj s různými cíli v malé, střední i velké výšce.

U vojsk PVOS se dosavadní PLR komplety modernizují, zdokonaluje se automatizovaný systém velení, modernizuje se radiolokační systém. Stíhací letectvo je přezbrojováno bojovou technikou 3. generace.

Zvyšování úderné síly frontového vojskového letectva je zabezpečováno zaváděním nových typů letounů a bojových vrtulníků, které jsou vybaveny prostředky automatického navedení na cíl, aktivní protiradiotechnické činnosti, účinným systémem výstrahy, zvýšením účinnosti výzbroje a zvýšením taktického doletu a manévrovosti.

U týlových služeb je rozvoj technického vybavení vojsk zaměřen ke zdokonalení mechanizačních prostředků manipulace s materiálem (kontejnerizace, paletizace, mechanizace), dopravně zásobovacího systému, nové týlové techniky, mechanizace ložných prací v poli, časným zabezpeče-

ním bojujících vojsk municí, PHM, proviantem a zdravotnickým zabezpečením.

Intenzivní rozvoj je možné očekávat v oblasti elektroniky, především v jejím využití ve zbraňových systémech pozemního vojska, vojska PVOS, frontového a vojskového letectva, v průzkumných a rušících systémech i v polních automatizovaných systémech velení vojskům taktického a operačního stupně velení. To vše klade vysoké nároky nejen na ekonomiku státu, ale i na všechny příslušníky ČSLA, kteří s touto technikou zacházejí, aby k ní přistupovali jako zodpovědní hospodáři, udržovali ji na vysokém stupni bojové pohotovosti a dokonale ovládali její využití v boji.

Vědeckotechnický rozvoj ve vojenství podstatně zvýrazňuje místo a úlohu člověka v soudobé válce. Marxisticko-leninské učení o válce a armádě posuzuje armádu jako organickou jednotu člověka a vojenské techniky. Tato jednotka představuje systém vztahu, jehož prvky na sebe navazují, navzájem působí a nemohou jeden bez druhého fungovat.

Rozhodující úlohu má však člověk, neboť pouze lidé mohou vytvářet různé druhy vojenské techniky a určovat způsoby jejího použití. Úloha lidského činitele vychází a vyplývá i z uznání objektivního zákona vývoje společnosti — zákona rostoucí úlohy lidových mas v dějinách. I ve vývoji vztahu člověka a vojenské techniky se specificky potvrzují závěry klasiků marxismu-leninismu o tomto vztahu. Např. V. I. Lenin při zdůrazňování významu techniky pro vítězství nad nepřítelem mezi nejvýznamnější činitele bojové síly vojsk zahrnoval morální duch a bojové mistrovství příslušníků ozbrojených sil. „V každé válce“, napsal, „je nakonec vítězství podměněno morálním stavem mas, které na bojišti prolévají svou krev.“ Zdůrazňoval, že „soudobá válka vyžaduje vysoce kvalitní lidský materiál; bez iniciativního, uvědomělého vojáka není možný úspěch v soudobé válce.“ Rozhodně vystupoval proti tendencím stavět vojenskou techniku proti člověku a naopak. Učil, že síla nových idejí je v lidech, kteří je ovládají a dokáží jich s největším efektem využít. Ať by byla bojová technika sebedokonalejší, nechť by byly ničivé účinky zbraní sebevětší, jsou to nakonec lidé s vysokou morálkou, kteří jsou schopni zajistit vítězství ve válce. A současně i ta „sebelepší armáda, revoluci sebevíce oddaní lidé, budou nepřítelem okamžitě vyhlazeni, nebudou-li dostatečně vyzbrojeni, zásobeni potravinami a vycvičení“.

Soudobá materiálně technická základna socialistických i kapitalistických států

umožňuje vyzbrojit ozbrojené síly obou koalic technikou a zbraněmi ve vyrovnané kvalitě a kvantitě. Zbraně a bojová technika samy o sobě však nemohou rozhodnout o vítězství ve válce. Rozhodující jsou lidé, v jejichž rukou bojové prostředky jsou. Zvyšující se úloha člověka při obsluze moderní bojové techniky vyplývá z toho, že ani nejdokonalejší automat nemůže člověka nahradit. Pouze člověk je schopen myslet, vypracovávat pracovní program pro techniku, kontrolovat její výkon a opravovat vzniklé škody. Možnosti bojové techniky jsou tedy dány nejen jejími takticko-technickými a provozními parametry, ale především připraveností její obsluhy. Čím jsou bojové prostředky složitější, tím větší je úloha člověka, tím více musí znát a umět, aby mohl tuto techniku spolehlivě řídit. Proto v případné koalici válce zvíťazí ta válčící strana, která bude mít kromě nejmodernější bojové techniky a zbraní vyšší organizovanost, lepší vojenské umění, její vojáci budou mít vyšší bojovou morálku, budou fyzicky a duševně odolnější a houževnatější, psychicky připravenější a budou umět své zbraně a bojovou techniku lépe ovládat a využívat.

Změnou výzbroje dochází **ke změnám v organizačních strukturách vojsk a v názorech na způsob vedení války.** V této souvislosti je však třeba zdůraznit, že k těmto změnám dochází teprve tehdy, dojde-li k jejich masovému zavedení do vojsk.

Pokud se týče **organizačních struktur vojsk**, požaduje se, aby umožňovaly vojskům zahájení boje v krátkém čase a schopnost, zvláště pohraničních svazků a útvarů, vést boje samostatně na oddělených směrech pohraničních přechodů. U vševojsových svazků a útvarů je cílem dosáhnout samostatnosti v dělostřeleckém a minometném zabezpečení a jejich schopnosti účinné protitankové a protivzdušné obrany.

Ukazuje se potřeba centralizovat do vyšších organizačních celků speciální jednotky (průzkumné, spojovací, ženijní, chemické, REB, vojskového a operačního týlu) s cílem zvýšit jejich bojové možnosti a v důsledku rostoucích požadavků na podporu pozemních vojsk zvyšovat údernost vojskového letectva.

V operačním rámci by organizační struktury vojsk měly zabezpečit účinnou protivzdušnou a protivýsadkovou obranu OPZHN a civilní obranu, zefektivnit materiální zásobování, opravárenskou činnost, systém úhrady ztrát a zdravotnické zabezpečení.

Pokud se týče **možných základních rysů světové války**, bude charakterizována maximální rozhodností, intenzitou, úporností,

vyšokou koncentrací vojsk, dynamičností a ničivými účinky. Bude vedena do celé hloubky území válčících stran. Mohutné prostředky ničení s globálním dosahem, jejich vysoká technická připravenost k rychlému použití umožňují bojujícím stranám v krátké době oboustranně ničit nejen jednotlivé objekty a cíle, ale celé části bojových uskupení vojsk (jednotky, útvary, VS, spojovací uzly), zamořit rozsáhlé oblasti, narušit dlouhé úseky komunikací, způsobit požáry, závaly a záplavy, vyřadit z provozu politická a hospodářská centra a komunikační uzly. Situace vojsk se bude rychle měnit v důsledku velkých ztrát na lidech a materiálu a omezení manévru silami a prostředky.

Narůstá prostorový rozsah operací a boje. Bojová uskupení svazků a útvarů jsou rozptylována do šířky i hloubky, boj se vede převážně na jednotlivých směrech, oddělených od sebe značnými mezerami, často bez styku se sousedy. Zvyšuje se složitost, dynamičnost, manévrovost a tempo bojové činnosti, její rozhodnost a vypětí vojsk. Velmi široce by byl uplatňován prvek překvapení. Všechny tyto skutečnosti by ovlivňovaly myšlení a psychiku vojáků. Vliv na ni by měl i samotný boj v podmínkách možného použití zbraní hromadného ničení a další faktory.

Tyto sociálně politické zvláštnosti jsou podmíněny tím, že válka, kdyby se jí podařilo imperialismu rozpoutat, by měla nekompromisní charakter, vyznačovala by se snahou zničit protivníka, byla by třídním střetnutím sil světového pokroku proti silám reakce. Pro socialistické země a jejich armády by byl takový boj zkouškou odolnosti, společenské a morální odpovědnosti lidu těchto zemí za úspěšný výsledek spravedlivé války.

Vysoké nároky klade vědeckotechnický rozvoj ve vojenství především na **velitele a štáby**, na zvyšování jejich organizátorských a řídicích schopností. Vysoké úrovni vojenských znalostí, praktických zkušeností a organizátorských schopností velitelů a štábů příkladem velkého významu i V. I. Lenin. Učil, že válečná činnost vyžaduje kvalifikované řízení, bez něhož se mohou promarnit i nejpříznivější možnosti k vítězství. Velitelé a štáby, jako političtí a odborní vedoucí, nesou přímou odpovědnost za připravenost vojáků plnit bojové úkoly s novými zbraňovými systémy a bojovou technikou. Proto nároky na jejich výběr a přípravu ve vojenských školách neustále vzrůstají.

Dynamika rozvoje ČSLA, složitost a účinnost soudobých zbraní a bojové techniky,

veliké materiální a lidské hodnoty, se kterými disponují, vyžadují, aby velitelé a štáby měli vysoké politické a odborné znalosti, byli schopni předvídat a včas, pokud možno s předstihem, reagovat na vzniklé změny, aby byli rozvážní v jednání a v rozhodování, aby projevovali iniciativu, náročnost a odpovědnost, byli zásadoví, houževnatí a trpěliví, schopni odstraňovat ze své služební činnosti byrokratismus a rutinérství, prohlubovat svou řídicí práci a zavádět do výcviku vojsk progresivní metody. Výčet těchto požadavků je přesvědčivým důkazem, že dnes již není možné řídit podřízená vojska (jednotky) jen na základě znalostí získaných základním studiem ve vojenských školách, ale je nezbytné v praktickém životě vojsk neustále si rozšiřovat své teoretické a praktické znalosti. Jakékoli podcenění své připravenosti a zaostávání ve znalostech mohou být příčinou pozdějších nedostatků v zabezpečení bojové pohotovosti podřízených vojsk (jednotek).

Mohutná palebná a úderná síla vojsk, vysoce dynamický manévrový charakter soudobých operací a široký rozsah bojových činností v rozsáhlých prostorech zvyšuje objem nutných informací o situaci a složitost jejich vyhodnocení. Velitelé a štáby musí nyní soustřeďovat fakta pro hodnocení situace v třikrát až čtyřikrát větší míře než dříve. Současně se doba přijímání, rozpracování a předání informací značně zkracuje.

Růst a množství informací ovlivňuje to, že kromě údajů nutných k vyhodnocení situace, přibývají údaje o nových prostředcích vlastních vojsk i nepřítelů, údaje o radiální situaci, radiotechnických prostředcích vlastních vojsk i nepřítelů, údaje o radiální situaci, radiotechnických prostředcích atd., které musí být zhodnoceny před přijetím rozhodnutí. Vzrostlo i množství zdrojů informací.

Spolu s tím se mimořádně zvýšil význam faktoru času. Za podmínky, kdy nepřítel má k dispozici zbraně hromadného ničení, je nutné počítat ne s hodinami, ale s minutami a vteřinami. Avšak soustředit a zpracovat za tak krátkou dobu fakta o situaci, která přicházejí z mnoha zdrojů je krajně složité. K vyřešení tohoto rozporu jsou zapotřebí zcela nové prostředky. Proto dnes hovoříme ani ne tak o racionalizaci řídicích procesů, na základě částečné automatizace a mechanizace řídicích prací, jako o komplexní automatizaci procesů řízení.

Automatizace umožňuje zvýšit operativnost velení, urychlit soustředění a zpracování informací, připravit údaje pro při-

jetí rozhodnutí a včas doručit úkoly podřízeným velitelům. Maximálně snižuje množství práce na technické úkoly a vytváří více času pro tvůrčí práci. Umožňuje alespoň částečně řešit protiklady mezi narůstajícími požadavky na velení a možnostmi velitelů a štábů je splnit.

Nejvíce pokročila automatizace velení u vojsk PVOS a raketového vojska. Postupně bude zaváděn automatizovaný systém velení na taktickém stupni a připravuje se i automatizovaný systém pro operační stupeň velení. Je však třeba zdůraznit, že přes výrazný přínos automatizace velení, zůstane i nadále základem velení velitel a štáb, jejich morální, odborné a volní kvality. Automatizace sama o sobě není cílem, ale jen prostředkem k dalšímu zdokonalení velení. Nezmenšuje význam velitele a štábu, ale klade na ně nové požadavky.

Do zavedení automatizovaných systémů velení by velitelé a štáby měli dbát na účelné využití prostředků malé a střední mechanizace, které jsou ve štábech k dispozici, a cílevědoměji využívat zavedenou výpočetní techniku. K tomu bude potřebné, aby výpočetní technika vojenských okruhů a armád se více podílela na analyticko-projekční činnosti a přispívala tak ke zpracování zdůvodněných podkladů pro řízení a rozhodování příslušných velitelských stupňů.

Nová technika vyžaduje zdokonalovat i systém přípravy velitelů a štábů. Hlavní formou praktické přípravy nadále zůstávají cvičení s vojsky a velitelsko-štábní cvičení s částečným vyvedením vojsk, neboť při těchto cvičeních se cvičící v plném rozsahu seznamují s bojovou technikou, s jejími možnostmi a učí se ji prakticky využívat v bojových podmínkách s přihlédnutím k jejím parametrům. Tato cvičení by měla být plně využívána též k ověřování nově zaváděných zbraňových systémů a bojové techniky a k prověřování teoreticky stanovených taktických nebo operačních zásad a norem, které mají přímý vztah k používané technice.

Velitelé a štáby svazů a svazků nejsou jen uživateli výsledků vědeckotechnického rozvoje. Svými podněty, které vyplývají z praktických zkušeností z realizace výsledků vědeckotechnického rozvoje u podřízených vojsk mohou ovšem ovlivnit a usměrnit další vývoj a výzkum. K tomu je však třeba, aby se více zapojovali (a byli zapojováni) do tvorby a plnění vědeckovýzkumných úkolů na daných stupních velení, do tvorby plánů vědeckovýzkumných pracovišť a vysokých vojenských škol. Tento aktivní vstup do usměrňování výzkumu a tvorby jeho plánů je nezbytný proto, že praxe vojsk je kritériem správnosti teoretické činnosti všech vědních oborů, které jsou v ČSLA rozvíjeny. Na odborné a tvůrčí potenci a schopnosti realizovat vědecké poznání ve vojenské praxi a toto vědecké poznání dále rozvíjet reálnými závěry z výsledků praxe, závisí úspěch dalšího vědeckotechnického rozvoje v ČSLA.

Stojí tedy před námi důležitý úkol zkvalitnit a v plné šíři zvládnout řízení vědeckotechnického rozvoje na svém stupni řízení. Tento úkol je velmi složitý, neboť se setkáváme s řadou překážek a problémů, které se teprve musí naučit překonávat. Mají málo zkušeností s vytvářením koncepčních programů a často chybí i důraznost a vůle je probíjovat.

Při stanovení vědeckotechnických koncepčních programů je potřebné, aby velitelé a štáby uplatňovali politickou moudrost a rozvahu, principiálnost, pružnost a velkorysost stejně jako nekompromisnost a praktickou kontrolu při realizaci stanovených cílů.

Neplatí to však jen o objevování nových technických řešení, ale i o vztahu k výchově, kulturně technické vyspělosti a tvůrčí schopnosti vojáků. Požadavek XVI. sjezdu KSČ a 8. zasedání ÚV KSČ na zvýšení úlohy řídicích orgánů se vztahuje stejným dílem jak na vlastní technicko-velitelskou činnost, tak i na zvyšování úrovně práce s vojáky a na schopnost rozvíjet účinnou pracovní motivaci.